

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétéfő, és ennek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszadására vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Évjárás 1897. évi 2. sz.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre 6 frt — kr.
 Negyedévre 1 50 »
 Helyben na. noz. az adva:
 Egész évre 8 frt — kr.
 Negyedévre 2 frt — kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 10 frt — kr.
 Negyedévre 2 50 »

NAGYVÁRAD jan. 15.

Az új anyakönyvek költségei.

Bizonyára emlékeznek még rá olvasóink, hogy mikor az egyházpolitikai viták alkalmával szóba kerültek az állami anyakönyvek költségei, milyen könnyelműen beszéltek ezekről a liberális honatyák.

Beismerték ők is, hogy nem lenne érdemes nagy terhet zúdítani az új intézménnyel a nemzet nyakába, nem is bírná meg budgetünk, — de nem is kell ettől tartani. Csekélység az egész. Ingyen fogják végezni az állami vagy községi hivatalnokok, — legfeljebb a dologi kiadásokra kell egy-két százezer frt. Mikor pedig Hieronymi akkori belügyminiszter kieszelte, hogy a jegyzőkre fogják bízni ezeket a teendőket, akkor is garantizálta, hogy nem fog többbe kerülni évenként 400.000 frtnál. És akadtak hiszékenyek, akik felültek szavának.

És mikor elérkezett az úgynevezett »új rend« ideje, felvették az 1895. év három utolsó hónapjára a költségvetésbe csekély 275,874 frtot, — tényleg pedig kiadtak több mint egy félmilliót.

A tavalyi emlékezetes költségvetési tárgyalásnál azzal mentegetőztek, hogy első berendezésre ment. De már az 1896-ki költségvetésbe 878,236 frtot állítottak be. Az ellenzék kijelentette ugyan, hogy ez már kétszerese az eredetileg tervezett összegnek, — de nem sokalta; csak azt szerette volna tudni, hogy már most minden itt van-e? Hát a községek mennyit fizetnek a liberalizmus legújabb »áldásai«-

ért? És mit kell fizetniök az anyakönyvvezetésért létesített új állások, személyszaporítás czimén? A belügyminiszter nem tudott felelni s a Ház kötelezte őt, hogy erről is számoljon a parlamentnek.

Perczel miniszter tegnap tett eleget ennek az egy esztendő meghagyásnak, a képviselőház tegnapi ülésén beterveztette jelentését az állami anyakönyvvezetésnek a községek által viselt költségeiről.

Ebből a hivatalos jelentésből konstatáljuk, hogy az anyakönyvvezetés első évében többet költöttek a vármegyei és városi törvényhatóságok az állami anyakönyvek dologi kiadásaira és az ezzel összefüggésben álló új községi állások szervezésére, mint amennyire tették a kormány emberei az összes költségeket.

Ugyanis a miniszter jelentése szerint a vármegyei és városi törvényhatóságok — Fiumét is ideszámítva — 545,400 frtot költöttek el első évben anyakönyvi dologi kiadások fedezésére és olyan új állások szervezésére, melyeknek rendszerezése leginkább az anyakönyvvezetéssel járó munkaszaporulat indokából vált szükségessé.

Nem hagyjuk figyelmen kívül azt, hogy a második évben már elesik egy rész e kiadásokból, t. i. a helyiségek felszerelésére és bebutorozására fordított költség. De viszont a munkaszaporulat miatt növekednek az állam által viselendő személyi kiadások, sok helyt pedig ismét szükségessé válik újabb állások szervezése. Hol marad még a lelkeseknek ígért kárpótlás?!

Az idej állami költségvetésben anyakönyvi kiadásokra már majdnem egy millió, pontosan 979,354 frt van felvéve. Hozzáadva ehhez a községek és városok által fedezendő anyakönyvi kiadásokat többi, mint másfél millió, pontosan kiszámítva 1.524,754 frt.

Tizenhat hónap mult el az »új rend« életbe lépése óta. Azok, akik annyira kardoskodtak az egyházpolitikai reformok mellett, vegyék fontolóra azt az országos felforgatást, izgalmat, mely még mindig nem akar csendesülni és mondják meg, hol van ennek a rengeteg anyagi és erkölcsi áldozatnak az ellenértéke? Mutasák meg, hol vannak az általuk annyit emlegetett »áldások«? Lett-e csak egy ember is jobb, boldogabb?

A furesa budgetvita.

A budgetviták karrikaturája ez az idej. Ennek a szánalmas vita nélküli vitának holnap kellene véget érnie, mert a kormánypárt azon kísérlete, hogy vitát rendezzen és vezessen, csufos kudarcot vallott. Ugy látszik, a honatyáknak semmi kedvük ahhoz, hogy a parlamentben monologizáljanak.

A tegnapi u. n. vitának két szónoka volt a többség részéről s ezek is csak a kínos szenzáció hatását ébreszthették kis mondókájukkal. Ezen automat beszélők egyike ugyanis egy szélsőbali honatya kezéről licitálta el a mandátumot (a vételár kerek 50,000 frtra rugott!) mint azt neki az ülésben szemére is hányták. Hogy tehát ez a képviselő gróf Apponyinak a morál mibenlétéről tartott magyarázatot, nemde egész természetes dolog. A második szónok —

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Georgine.

(SACHER-MASOCH irodalmi hagyatékából).

Fordította: SIMPLEX.

Egy pompás lefolyású vadászat után történt az eset Hunold grófnak, egy agglagénynek a házában, a ki talán csak azért nem nősült meg életében, mert nagyon is nagy nőbarát volt.

Mialatt a nap piros gömbje az ősz színeiben pompázó fák megett letűnt a láthatárról s a felette tovasszó báránnyelű széleit pirosra festette, az urak az ősi arcképekkel, a régi mesterek vadász- és életképeivel teleaggatott s fegyverekkel és vadász jelvényekkel díszített teremben üldögéltek, amugy magyarosan és feszélyezés nélkül hozzálátva a finom ételek és nemes borok elfogyasztásához.

A beszélgetés, miután a vadászatról sohasem hiányzó báró Münchhausen az ő vidám vadászhistóriáiból már kifogyott, magától értetőleg legott a nőkre tért át, úgy mint rendszeren történni szokott, ha a nők távol vannak. A szerelem különböző neveit és törzsfajait tárgyalta a társaság, folyt a vita a szép nem erényei, hibái és bűnei felett végül már a női emancipáció kérdésébe is bele melegedtek. Még akkor is folyt a esete-paté, mikor az asztal mellől már felálltak, hogy az otthonos do-

hányzó szobában kedélyesen a kályha köré csoportosuljanak, melyben vidáman pattogott a tűz.

A szürkület már kezdett meghátrálni a sötétség előtt, de azért mégis általános volt a tiltakozás a vendégszerető háziur azon rendeletere ellen, hogy a lámpákat meggyujtsák s a kellemesen bemelegített, csaknem sötét szobában, melyben az égő cigaretták végei piczi szent-jános bogárkák gyanánt látszottak ide-oda cikázni, ismét megerejt a beszélgetés a hölgyekről. Ezuttal a tárgyalásnak egészen tapintatos, díszkrét jellege volt, mert a környékbeli nőkről szólt a kritika, melynek végén Hunold gróf azt a kérdést vetette fel a társaság előtt, hogy vajjon melyiket illetné meg a szépség jutalma e nők közül a többség véleménye szerint?

Az e felett megejtett szavazás folyamán, mely Gollenstein grófnő javára ütött volt ki, a véleménynyilvánítás sora báró Vendingenre is rákerült.

— Én nem vagyok illetékes — mondá a báró, már azért sem, mert én a mi hölgyeinket a szépség szempontjából, még vizsgálat alá sem vettem.

— Önnek minden körülmények között el kell mondania a maga véleményét, szólott át a báróhoz az átelleni sarokból Hunold gróf.

— Az én nézetem tehát — válaszolá Vendinger — az, hogy a szépség napjainkban divaton kívül álló valami, melynek nincsen kelete és pedig méltán; a szép nők ugyanis az első pillanatban elvakítják a szemet, azután

pedig rövid ideig még bámuljuk, de nemsokára megszokjuk őket s napról-napra jobban kifáraszt bennünket az az egyforma összhang, harmónia, melyet sohasem zavar meg a szellem egy-egy felvillanása, a kedélynek fájdalmas feljajdulása vagy a szenvedély lángra lobbanása. Holott egyes nem szép, sőt csunya hölgyek, habár az első találkozásnál közönyösen hagynak is, napról-napra jobban megnyernek és lebilincselnek bennünket, ha van bennük szellem, szív és jellem és lényükkel a mi valónkat jótékonyan kiegészítik. A mai kor emberét leg hamarabb rabul ejti az, ha van a nőnek lelke: a nőiesség. Ha aztán a férfi ebben az értelemben a maga társnőjét feltalálta, mindenkorra hozzá is lesz ehhez lánczolja: mert a benne felfedezett varázs sohasem fog eltűnni.

— Én nagyon is lehetségesnek találok — jegyzé meg Hunold gróf. — ha valaki odaadásal van egy nő iránt, kinek bölesőjénél nem állottak őrt a Gráciák; de lehetségesnek tartja-e Ön kedves báró, hogy egy csunya nő bennünket szenvedélyre gyullasztson, úgy hogy a szó legteljesebb értelmében szerelmesek legyünk beléje?

— Bizonyára — válaszolá Vendinger — saját magamon tapasztaltam ezt a dolgot.

— Na, ez bizonyosan érdekes egy regény lehet, tette hozzá kíváncsian a gróf.

— Beszélje hát el, hadd halljuk, — kiáltotta több hang is egyszerre.

— Miért ne! Ha ez Önöknek örömet okoz.

— Én sohasem voltam barátja a bálók-

a mint ez szintén konstatació lett — még közvetlen a választások előtt alelnöke volt a *Kossuth-pártnak*, de más kormányparti programmal választotta meg magát októberben. Tehát ez is jogosítva volt morált prédikálni ma Apponyi grófnak. Hogy azonban Apponyi az efféle gyászos ragaszkodásokat csak néma megvetéssel fogadta, az magától értetődő dolog. A Bánffy *budgetvitájának* eredménye ezek szerint ennyi: egy *Kossuth* Ferencz-féle s néhány néppárti beszéd és a kormányparti muszáj-szűzek kepelése.

Mindent összevéve a budgetviták legfurcsábbika tökéletes reprodukciója, a magyar parlament összealkotója morális és szellemi ürességének, tehetetlenségének.

Quod erat demonstrandum.

Börze-ankét.

b. A múlt hónap közepén kezdődött és még mindig tart a börze-ankét a kereskedelemügyi minisztériumban. A közönség körében bizalmatlansággal fogadták az ankétet, melytől nem sokat vártak s melyet sem az agráriusok, sem a börze érdekköréi nem tudtak nagyon komolyan venni. Dániel báró kereskedelemügyi miniszter azonban mindjárt eleinte nyakára hágtott ennek a bizalmatlanságnak s mi szívesen hiszünk a miniszter szavának, melyben kijelentette, hogy a reformot komolyan veszi, s mielőbb keresztül is akarja vinni.

Hát ha tényleg keresztül akarja vinni és a most folyó ankét hangulatához és tanácsaihoz fogja magát tartani, akkor bátran következtethetünk arra, hogy e reform meg fog felelni azoknak a kívánalmaknak, melyeket a magyar gazda a börze reformjával szemben támaszt. Az egész tárgyalás jellege az, hogy az u. n. merkantilista körök maguk tulozták a gazdák követeléseit s most, mikor azokat a magyar gazdatársadalomnak az ankéten jelen lévő hivatalos képviselőitől szemtől-szembe hallják hangoztatni, szinte meglepetten látják be, hogy mindez bizony nagyon méltányos követelés.

Igaz, hogy vannak egyesek, például Matlekovics Sándor, Lánzi Leó s mások, a kik a merő negáció álláspontjára állanak s még egy törzsetörvény létesítését sem tartják szükségesnek. De hát azzal mindnyájan tisztában vagyunk, hogy egy jogállamban minden közinté-

mény, kell, hogy törvénnyel legyen szabályozva s ha valaki egy ily intézményt, minő a tőzsde, melynek egészséges működése a lakosság millióit passzív és százazreket aktív érdekel, arra sem tart érdemesnek, a mire egy néhány kilométeres vicinális vasutat, arra sem, hogy annak megnyitását, üzleti körét s más fontos, nagy társadalmi és gazdasági kihatású ügyködését törvénnyel szabályozza, az vagy nem ismeri ez intézmény fontosságát, vagy azoknak az érdekeit viseli szíven, a kik a zavaros viszonyok hasznosságát tartják szemük előtt. Ez a merőben tagadó álláspont azonban nem engedi meg, hogy ezeket a »kinevezett« szaktekintélyeket komolyan vegyük s hogy szavaiknak súlyát elismerjük.

Mert azok, a kik a börzének igazán érdekeltjei s ezek között maguk a börze képviselői, a kik, mint maguk mondják, a börze »tisztességes elemei« nevében szólnak, mindazt szívesen koncedálják, a mit az agráriusok óhajtanak s csak azt nem tartják helyesnek, a mit ők agrárkivánalmaknak tartanak, de melyeket a magyar agráriusok tényleg soha sem hangoztattak. Az ankéten résztvevő börzekapacitások és bankigazgatók csaknem kivétel nélkül üldözönek tartják a differenciális üzletet, a bianco határidőüzletet, az u. n. papirosbuzát. Pedig az agráriusok is ezt akarják eltüntetni és lehetlenné tenni.

Csak hogy az ankéten megesezt, hogy a börze hadvezérei egy sarkert emlékoszlopaira lövöldöznek ellenség helyett. Élénken támadják azokat, a kik a határidőüzlet eltörlését kívánják. Pedig olyan sem az ankéten, sem a magyar dazdák között nincsen. A merkantilista tábor annyira szuggerrálta magának, hogy a magyar agráriusok a németek nyomán haladnak, hogy a német agráriusokat támadják és azt hiszik, hogy a magyarokat érik.

Pedig a fogalmakkal jó volna tisztába jönni. A határidőüzlet és a különbözeti üzlet két különböző forgalom. A határidőüzletnél valamely árunak később történő szállítására köti le magát az üzletfél, a különbözeti üzletnél pedig egyszerűen fogad az üzletfél az árak emelkedésére, vagy esésére. Fogad pedig annyiba, a mennyivel az ár emelkedni, illetve esni fog. Ez pénzben egyenlítődik ki s a baj a dolognál csak az, hogy ezt az üzletet is gabonában kötik meg. Ezt a visszaélést, melyet a gabonaüzlet külső

formájával üznek, lehetlenné akarja tenni a gazdatársadalom, melyet ez káros következményekben közelről érint, de lehetlenné akarják tenni a börze tisztességes elemei is, melyek megelégszenek a legitím üzlet legitím hasznával s melyek belátják ezeknek a gazdasági betegségeknek káros hatásait. Azt pedig, hogy a legitím határidőüzletet eltörljék nálunk, sem az ankéten, sem azonkívül a magyar agrárius közönség nem kívánja, mert alaposan ismerve a kérdést, nem is kívánhatja.

Jó lett volna tehát, ha a kereskedővilág nem a német agráriusokat vette volna tárgyalás alá, hanem egy kis gondot fordítana arra, hogy a magyar gazdatársadalommal és annak jogos aspirációival megismerkedjék, hogy ne tartsa a magyar gazdát feltétlen ellenségének, hanem annak, a mi, a tisztességtelen börzei üzérkedés, a kapitalisztikus tulkapások ellenségének.

Üdvös volna, ha a kereskedővilág, nevezetesen ennek vezetői és az ankéten is megjelent képviselői behatóbban foglalkoznának az agrár követelésekkel, nem zárkóznának el a gazda elöl, mintegy félve a Németország felől fújó szélről, hanem megismerkednének a magyar gazda józan és méltányos óhajaival és akkor sokkal kevesebb puskaport pazarolnának arra a holt célra, melyetőlünk két államhatár választ el s melyben a magyar börzeankéten kiröpített bombák úgy is kevés kárt tesznek.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 15.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Gr. Teleki Sándor, Molnár Antal, Lakatos Miklós.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy, Lukács.

Dókus és München Aurél két mandátum igazolásáról tesz jelentést, egy kormánypartiról és egy néppártiról *Emmer* Kornélról és *Jurics* Mihályról.

Azután *Szilágyi* Dezső elnök szava kongott át az üres házon:

— Folytatjuk a költségvetés tárgyalását.

Polczner Jenő az első szónok *Kossuth*-párti. Élesen kezd. Azt mondja, hogy ezzel a rendszerrel szemben már csak egy fegyvere maradt a nemzetnek: az adó megtagadása.

nak — kezdé elbeszélését a báró — s ha néha felkerestem is azokat, sohasem táncoltam, hanem rendesen hozzászegődtem valakihez, akár férfi, akár nő is volt az illető, a kivel az éjszakát kellemesen elcsevegtem. Sternberg grófnőnél esett meg az, hogy egy báli éjszaka alatt hiába fürkésztem, kerestem ezt a mentő kezét. Már-már attól tartottam, hogy az unalom posványában ragadok, midőn barátaim egyike egy nőre tett engem figyelmessé, a ki mint mondá — éppen most tért vissza keleti utazásából s a kit ő szellemesnek, nagyon műveltnek és meglehetősen szabad észjárású nőnek irt le előttem.

— Rá találtam tehát — kiálték fel nyomban. Midőn azonban az illető hölgyet megpillantottam, legott a háttérbe szerettem volna visszavonulni. Egy nemes kisasszony volt a nő, kit most csak *Georgine* néven említek, — abban a korban, melyben a nők érdekesekek, a lányok ellenben már elvirágzottaknak mondhatók.

Ez még kevésbé észlelyezett volna engemet, mert én a serdülő fiatal lányokért, a bakfisokért sohasem rajongtam, de e nő a szó leghízeigőbb értelmében is csunya volt s a mi nekem benne leginkább visszatetszett, ezek az ő mongol metszésű macska szemei voltak.

Ezt az első találkozást már régen elfelejtettem, midőn *Georgine*t a rá következő őszön jó cimborák társaságában egy hajtvadászaton újra feltaláltam. S csodálatos, midőn őt a

várkastély udvarán lóháton megpillantottam fekete bársony lovagló öltözékében, kabátkáján czoboly-prém gallérral, vörösös szőke dus haján czoboly kalppal s a mint ágaskodó, tüzes lovat a kantár és kegyelszij segélyével egy valódi szarmata amazon módjára hirtelen megzabolázta, már ekkor nem volt előttem oly visszataszító, sőt imponált nekem az ő bátorságával és erős akaratával, mely szemeiből elővillogott és mosolygós és mégis erélyes szája körül egy-egy rándulás alakjában mutatkozott. Midőn pedig lovagolni láttam és a szarvast üldözve a nyeregben ide-oda rengeni első ízben történt, hogy valóságos varázst gyakorolt rám, melyről egy ideig számot sem tudtam adni magamnak. A vadászat végeztével s a vacsora után a szalonnak bágyadtan megvilágított earkában közelebb húzódtunk egymáshoz. Attól a pillanattól, hogy *Georgine* száját beszédre nyitotta, mindjobban és jobban árasztotta rám azt a varázserőt, melyet egy rendkívüli szellem az emberre gyakorol. Sokat láttott sorokat olvasott és sokoldalú képzettséget szerzett magának. Sohasem jött ajkaira valami üres szólam, bármily tárgyat érintettünk is mindig önálló eszméket, személyes benyomásokat és tapasztalatokat adott elő, arca pedig, mely azon a báli éjen olyan kevésbé vonzóan tűnt fel előttem, mind jobban érdekelt kezdett, sőt egyre jobban lebilincselte, mozgékonyosságával és változó kifejezéseivel, me-

lyet minden újabb érzelmenél vagy tárgynál magára öltött.

Midőn elváltunk, örömmel hallottam tőle, hogy egy birtokot vásárolt a közelemben s a télire szomszédnom lesz. Alig helyezkedett el új otthonában, már is megtettem nála első látogatásomat, nem sok idő múlva már egész szabálylává lett, hogy minden estémét nála töltöttem. Együttlétünkkel megbeszéltek a napi eseményeket, mindama kérdéseket, melyeknél a nők szívesen időznek, az ujonnan megjelent könyveket s oly kevésbé voltunk híjjával a tárgyalás és szórakozás anyagának, hogy az ő humoros modorával némelykor neki kellett engem figyelmeztetnie, hogy ideje lesz már ülőhelyemről felállani és egy házzal továbbmenni, mert különben végnélküli tere-ferénk közben még a virradat is ott lepett volna. S milyen különösen játszott *Georgine* Bethovent és Chopint, mily elragadóan énekelte az ő szép althangján *Schubert*, vagy *Schumann* dalait!...

Egy este, tekintettel egy más vizitemre, kimentettem volt magamat *Georgine*nél, de a végén mégis ellátogattam hozzá. Már jó későre járt az idő és váratlanul érkeztem. Öltözőjében egy tigris bőrrel letakart divánon édesdeden heverészve találtam egy kényelmes szabású kék selymes hálóköntösben, mely hermelinnel volt bélelve és szegélyezve; piciny lábai aranynyal himezett papucsba voltak bujtatva. Vörösesszőke drs haját, mely félig szétbomlott, egy kis

Ideben elkobozzák alkotmányos jogainkat, odakünn elkobozzák nemzeti becsületünket, azt kérde az igazságügyminisztertől, megindította-e a vizsgálatot a miniszterelnök beszéde alapján a büntető hatóság közegek és a miniszterelnök ellen? Kérdőre vonja a miniszterelnököt, mondja meg, *kitől kapta a választásra a milliókat?* Egyenként kéri a többség tagjait, kitől kapták a pénzt és mennyit? Mert most a kvóta tárgyalása előtt nem hallgathatja el azt az aggodalmat, hogy *aki veszteget, az megvesztegethető* is. Mondják meg, nem Bécsen keresztül jött-e az a pénz? (Zajos tetszés a szélsőbalon.)

Zaj a jobboldalon: Ezt egyszerűen kikérjük magunknak.

Az elnök rendreutasítja a szónokot, mert a Ház tagjait sem direkte, sem indirekte gyanúsítani nem szabad.

Polczner: Meghajlik az elnök rendreutasítás előtt, de mégis megkérde a többségtől, nem látja-e elérkezettnek az időt, hogy ezt a homályt és a hazaárulás gyanúját szétszórja? (Helyeslés a szélsőbalon.) És ne beszéljen a miniszterelnök talányokban, hanem mondja meg nyíltan, szándékozik-e hozzájárulni a kvóta emeléshez és megakarja-e védeni a nemzetet, vagy kapitulálni akar az osztrák érdekek előtt? Ne beszéljen a miniszterelnök ajándékáról. Miféle ajándék az, melyet odaát senki sem akar megadni, de sőt inkább azonfelül tőlünk követelnek ajándékot? Sürgeti az önálló vámterületet, mert az ország csak úgy virágozhat, ha az adó, hitel és vám dolgában önállóan rendelkezünk. O a magyar hazafiság és tiszta erkölcs nevében visszautasítja ezt a költségvetést és elfogadja Kossuth határozati javaslatát.

Lukács László pénzügyminiszter konstataja, hogy a mit szakszerűtől fölhoztak a költségvetés ellen, az nagyon kevés és ő sem foglalkozik sokat ebből a szempontból a beszédekkel. Az oly számításokra, a milyeneket Polczner tett, bővebben reflektálni szintén nem tartja szükségesnek. A megvesztegetés vádjával szemben, melyre Polczner a miniszterelnököt illette, teljesen megelégszik az elnök rendreutasításával, ami pedig a vád tartalmát illeti, annak a képtelenségnek nem akar komolyságot adni azzal, hogy válaszoljon rája. (Helyeslés a jobboldalon.) Polemizál a vita ellenzéki szónokaival, Asbóth Jánossal, Kossuth Ferenczel s az utóbbival szemben hosszasan védelmezte a 67-es alapot és az osztrák méltányosságát. Majd Majorral polemizálva azt mondja, hogy a megélhetési viszonyok rosszabbulásának nem a politikai, vagy gazdasági helyzet az oka, hanem a fényűzés, az igények emelkedése. Az adósról pedig sokkal enyhébben dolgozik, mint bármikor. Polcznerrel szemben, aki azt mondta, hogy amíg az adó, hitel és vám dolgában önállóan nem rendelkezünk, nem virágozhatnak az

csucos kendő tartotta össze. Meglepetve pillantott fel a könyvből, melynek olvasásába mélyedt, aztán kerek, fehér karjaira támaszkodva, szeretetreméltó gunnyal mosolygott felém. Nehány pillanatig merevem, egy helyben állva maradtam, végre így kiálték fel: »Tudja kegyed azt, hogy kegyed tulajdonképpen elragadó, bájos lény?»

Georgine csodálkozva tekintett rám majd meg hangos, édes kacagásra fakadt. És e pillanatban egyszerre szépen találtam őt, macskaszemeit pedig éppenséggel csodálatraméltóknak.

Mielőtt még megakadályozhatta volna, a lábaim elborultam, csókokkal borítva el kisike lábait s a legforróbb szerelmi vallomást dadogva előtte azok között, melyek szerelmi megnyilatkozásokban oly gazdag életben ajkairól elröppentek s vallomásomat, mint a vilámlást a menyörgés, rögtön nyomon követte a házassági ajánlat.

— Verdingen, — mondá ő. — Ön oktan ember. Engem akar Ön nőül venni? Engemet, egy vén kisasszonyt? A rut lányt?

— Éppen azért, mert nagyon is okos vagyok — válaszoltam neki — veszem Kegyedet és senki más feleségemül... S nagyon is helyesen cselekedtem, mert még sohasem bántam azt meg. Ma az a mongolosan macskaszemű nő az én feleségem, én pedig a legboldogabb vőlegénye az egész világnak.

ország, azt hangoztatja, hogy az egyenes adókat mi vetjük, a fogyasztást pedig olyanra, hogy ha megszűnnék is Ausztriával való kapcsolatunk akkor sem változtathatunk fogyasztási adórendszerünkön, a hitel dolgában az osztrák-magyar bank Magyarország iránt a lehető legméltányosabb, a vám dolgában pedig önálló rendelkezési jogunkat törvény védi. Kéri a Házat, hogy a határozati javaslatok mellőzésével fogadja el a törvényjavaslatot. (Helyeslés a jobboldalon.)

A pénzügyminiszter beszéde még szürkébbé tette a vitának amugy is szürke tónusát. Ezután Mócsy Antalt szólította a jegyző a néppártól.

— Én a javaslat mellett szólok, mondta Mócsy, megemlékezve arról a szokásról, hogy a pro szónok után kontra következett.

— Tudom — felelt Szilágyi — de az eddigi szokás szerint a *miniszter beszéde nem számít.*

Nem számít, ez a beszéd nem is számít-hat! — ujjongott az ellenzék.

Szilágyi leforgott a zajongókra:

— Ne gyerekeskedjete, hiszen bajsztok van!

Mócsy Antal polemizál a Kossuth-párttal s szemére hányja, hogy az egyházpolitikában a kormányt támogatta.

Barabás Béla: Mi a nemzetnek szavaztuk meg.

Fáy István: Programunk volt.

Mócsy Antal: Mi nem a kormánynak, hanem a nemzetnek szavaztuk meg a költségvetést. (Zajos tetszés a néppárton.)

Madarász József: De a 67-es nemzetnek!

Mócsy Antal: A költségvetést bírálván, azt mondja, hogy az előadó szemeit elhomályosítja a liberálisizmus. Arányi úgy van a költségvetéssel, mint a szerelmes cigány, aki nem látta menyasszonya arcán a ripacsokat, himlőhelyeket. (Derűtség.) Mikor pedig a plébános az oltárnál kérdezte, hogy nem látja-e a ripacsokat, így felelt: »Ha a tisztelendő ur az én szememmel nézné, ön se látná. (Zajos derűtség.)

Arányi beszédjét nem csak hogy meghallgatta, de el is olvasta. (Derűtség.) Az ő statisztikájával szemben hivatkozik Horánszky statisztikájára, mely bizonyára többet ér, mint amit Arányi itt márkáról, dollárról, líráról össze-vissza beszélt. (Derűtség.) Egész sor adatot sorol fel, melyek az ő aggodalmukat alaposá teszik, hogy az ország a pusztulás útján áll.

Pichler tegnapi beszédében helytelenítette, hogy az ország pénzügyi helyzetét épen most dicsérik, midőn a kiegyezés előtt állunk. Szerinte ez rossz taktika. Mi a Monarchia két egyezkedő fele, tehát testvérek vagyunk.

Kossuth Ferenc: Mostoha testvérek.

Mócsy Antal: Elég hiba, mert a királyban közös atyát birunk. Ha pedig testvérek vagyunk, akkor nincs helye a taktikának, becsapásnak, hanem csak jogosságnak, igazságnak és méltányosságnak.

Reflektál azután Polónyi.

Mócsy végül a költségvetést elfogadja.

Utánna ketten is beszéltek személyes kérdésben. Arányi Miksa és Pichler Győző, kiknek beszédjére Mócsy újból replikázott.

Titkos szavazás*

Világos, senki által kétségbe nem vonható igazság az, hogy igazi népképviselőkről csak akkor lehet szó, ha a választó polgárok szabadon és függetlenül gyakorolhatják választói jogukat, fejheztek ki politikai meggyőződésüket.

Ez azonban csakis a valóban titkos szavazás útján érhető el. Nyílt szavazás szabad és független csak úgy lehetne, ha minden ember eszményi magaslaton állana, teljesen tökéletes és teljesen független volna. Az emberi társadalom tényleges állapotában a nyílt szavazás szabadsága és függetlensége tartalom nélküli üres és hamis frázis. Elismerik ezt úgy az elméleti tudósok, mint a gyakorlati politikusok is kivétel nélkül; s ha ez utóbbiak mégsem igyekeznek a titkos szavazást mindenütt

* Dr. Mihályfi Akosnak a »Katholikus Szemle« januári füzetében megjelent »Parlamentári kérdések« című cikkéből.

meghonosítani, ennek éppen az az oka, mert félnek a független, szabad politikai meggyőződés nyilvánításától.

A nyílt szavazásnak csak két óriási hátrányára akarunk itt rámutatni. Először is a modern államok bürokratikus szervezete folytán óriási számban felszaporodott hivatalnoki kar a nyílt szavazás mellett nem gyakorolhatja függetlenül és teljesen szabadon választói jogát. Pedig a hivatalnoki kar az ország egyik legintelligensebb és politikailag legérettebb testülete, e mellett éppen ez ismeri legjobban a kormányzó hatalom hibáit, tévedéseit, visszaéléseit.

Másodszor, a kormányzó hatalom ezer meg ezer eszközzel rendelkezik a választó polgárok befolyásolására, esetleg a vele ellenkező nézetűek megtorlására.

E két körülmény folytán csakis az anyagiilag teljesen független polgárok — akiknek száma pedig elenyészően csekély — gyakorolhatják valóban szabadon választói jogukat; másrészt e két körülmény az alkotmányos életre nem fejlesztőleg, hanem inkább demoralizálólag hat a legnagyobb fokban.

Ezen okokból a művelt európai államok úgyszólván kivétel nélkül vagy mindjárt alkotmányok megalkotásakor, vagy annak revíziója alkalmával, a titkos szavazást fogadták el, mint amely az igazi parlamentarizmus sine qua non-ja. Francia-, Olasz-, Németországban, Angliában, Svájcban, Belgiumban stb. titkos szavazás útján történt a képviselőválasztás.

De a titkos szavazásnak is több módja van — kevésbé tökéletes és tökéletesebb — s ezért a külföldön az igazi parlamentarizmus védői nem elégsznek meg az egyszerű titkos szavazással, hanem ezt is a legtökéletesebb formájában igyekeznek megvalósítani, amely t. i. teljesen kizárja minden visszaélést s a szavazó fölismerésnek minden veszélyét.

Legkedveltebb alakban van gyakorlatban a titkos szavazás Franciaországban. Az egyes pártok kiosztják a szavazók között a nyomtatott szavazólapokat, — ezekkel lépnek a választók az urna elé. Azonban ez az eljárás nem egészen alkalmas a titok megőrzésére. A szavazócédulák ugyanis — mert nem egy ugyanazon gyárból kerültek ki a papír, nem egy ugyanazon nyomdából a szavazólap — nem teljesen egyenlők s így a szavazatszedő bizottság némi ügyességgel a titkos szavazás mellett is kitalálhatja, kire szavaznak az egyes polgárok. Maguk a francziák is elismerik, hogy náluk a titkos szavazás mellett is nagy visszaélések fordulhatnak elő s tenyleg minden választásnál elő is fordulnak.

Angliában is 1872-ig írott vagy nyomtatott lapokon, melyeket az egyes pártok osztottak szét, adták be a választók szavazataikat. Az 1872-ki törvény már nagyban tökéletesítette a titkos szavazás rendszerét. E szerint a szavazók a szavazatszedő bizottságtól kapják a megszámozott, hivatalosan lebélyegezett, teljesen egyenlő, a chequekhez hasonló szavazólapokat, melyekre az összes jelöltek neve nyomtatva van.

Mikor a választó a szavazatszedő bizottság elé lép s ott személyazonossága s választói illetékessége megállapított, egy teljesen elkülönített kamarába vonul, ahol senki sem látja s az ott levő írónnal jelöltje neve elé egy keresztet húz, ezéduláját összehajtva visszaviszi a bizottság elé s ott sajátkezűleg helyezi el az urnában. A szavazás befejeztével az egyes urnákat a bizottság lepecsételi s az összes urnák a választási elnök elé jutnak. Itt a jelöltek és a bizalmi férfiak előtt az egyes urnákat kinyitják, a szavazólapokat összekeverik, hogy még így is ki legyen zárva a fölismerés lehetősége s csak ezután fognak a szavazatok megszámlálásához.

Hasonló módon történt 1894. óta Belgiumban is a választás. Itt a szavazó bizottság elnöke adja át az egyes szavazóknak a teljesen egyenlő papírra nyomott s egyenlő alakú szavazólapokat — egyet-kettőt vagy hármat, aszerint, amint az illető szavazó egy-két vagy három szavazattal bír, — mindegyik szavazólapon az összes jelöltek neve ki van nyomva; ezután a szavazó a compartiment isoloir, teljesen elkülönített helyiségbe lép, ahol jelöltje nevét írónnal megjelöli, a szavazócédulát ösz-

szehajtva a bizottság elé viszi. A szavazás befejezését után a szavazólapot borítékba teszik, melyet hivatalosan lepecsételnek az egyes szavazó helyiségekben s az egyes elnökök a jelölték bizalmi férfiával elviszik a választási elnökhöz, a hol a dépouillement, a szavazatok összeszámlálása a bizalmi férfiak jelenlétében történik.

Ugy az angol, mint a belga választási módszer már sokkal tökéletesebb és sokkal több garanciát nyújt, mint a francia. Mindkettőnek azonban hibája, hogy analfabétok nehezen használhatják s hogy a dépouillement-ot, a szavazatok összeolvasását, nagyon hosszadalmassá és fáradságossá teszi.

Legtökéletesebb módja a titkos szavazásnak az, mely jelenleg ugyan még csak a kis Lichtenstein hercegségben van gyakorlatban, de melynek gyakorlati alkalmazását német politikai írók is sürgetik. E szerint a szavazatszedő bizottság nem szavazó czédulát ad a választó polgárnak, hanem teljesen egyenlő s teljesen átláthatatlan borítékot. A szavazó egy elkülönített helyiségbe megy, szavazóczéduláját a borítékba helyezi s visszatérve a szavazatszedő bizottság elé, a borítékba zárt lapot dobja az urnába.

Mig ezen gyakorlat egyrészt a szavazás titkos voltát a legtökéletesebben biztosítja, másrészt lehetővé teszi azt is, hogy az egyes pártok színes szavazólapokat használjanak, nem okoz tehát nehézségeket az analfabét választóknak sem, a dépouillement-ot pedig rendkívül megkönnyíti.

A Görres-társulat kiadásában megjelenő Staatslexikon igen helyesnek mondja: »A tapasztalat tanítja, hogy az igazi választási titok első sorban két külső alakiságtól függ: először minden választó hivatalos, teljesen egyenlő borítékot kapjon, csakis az ilyen borítékban levő szavazólapok bírjanak érvénnyel; másodsor, hogy a választó a borítékba zárt szavazólapot ne a szavazatszedő bizottságnak adja át, hanem ő vesse közvetlenül az urnába.

Nagyvárad város közügyei.

Törvényhatósági közgyűlés.

— Második nap. —

A esütörtöki izgalmas városi közgyűlésről elintézetlenül maradt ügyeket tegnap tárgyalta le a törvényhatóság.

A terem kongott az ürességtől; csak itt ott láttunk egy-két városatyát. Röviden is végeztek, egy fél óra alatt ki volt merítve a tárgysorozat.

S a l F e r e n c z polgármester elnökölt; jelen voltak: Rácz Mihály, Dus László, dr. Sarkadi Lajos, Beczkay Lajos, Kunyhóssy János, Guttman József, Aufrecht Mór, ifj. Rimler Károly, Papp János, Bordó Ferencz, Tóth Márton, Komlóssy József, Bottó Ferencz, Gábel Jakab, Szücs István, Andriska Károly, Sztarill János, id. Munk Jakab, dr. Várady Zsigmond, dr. Döry Ferencz.

A tegnapi ülés jegyzőkönyveit hitelesítették.

A Fábán-féle Kossuth-utcai házat, az eddigi bérösszeg 10%-os emelésével, további hat évre kiadták Klein M.-nek.

A múlt évi vámkelzés eredményéről szóló jelentést elfogadták.

A kőolaj tartására vonatkozó szabályrendelet módosításánál dr. S a r k a d i Lajos azt kívánja, hogy kőolaj-finomító gyár a város területén is felállítható legyen, továbbá, hogy a kőolaj raktárokra nézve ejtsék el azon megszorítást, miszerint faalkatrészeket nem szabad alkalmazni.

K u n y h ó s s y János ellenkező nézetben van s ajánlja az eredeti szabályrendeletet.

A beterveztett szabályrendeletet változtatás nélkül fogadták el.

A város részére szükséges papir és iroda-

szerek szállítására a Helyfi László ajánlatát, mint legelőnyösebbet fogadták el.

A kőmives és ács munkákra Madarász és Társa adták be a legelőnyösebb ajánlatot s így ő velük kötik meg a szerződést.

Jóváhagyták:

Bogdán Antal és neje bolt bérleti szerződést;

Munk Jakab szerződését a kavics és sárhordásra vonatkozólag;

Zettel Gyula szerződését a Laporta vizimalom bérlete iránt;

Sável János szerződését a város részére szükséges kovács munkákra vonatkozólag;

Déry János szerződését a város részére szükséges üvegesmunkák tárgyában;

Hann László szerződését a bádogos munkákra;

Lévy Jakab bolt bérleti szerződését;

Herczeg Lajos szerződését a kerékgyártói munkálatokra vonatkozólag;

Rákos Vilmos boltbérleti szerződését;

Krugstein Izidor szerződését a petroleum szállításra;

Atyin Péter boltbérleti szerződését;

Grünfeld Soma szerződését a szobafestő munkákra;

Némethy Antal szerződését a lakatos munkákra;

Szöke Ferencz cserepezési munkálatokra vonatkozó szerződését;

Tóth Jenő és társa fatelepekre vonatkozó szerződését;

Lang Jakab szerződését a Volfi korcsmára;

Tóth József asztalos munkákra vonatkozó szerződését;

Ländler Ferencz szerződését a koczka kő, köröskő szállítása és bedolgozására;

Havas Zsigmond mázoló munkákra vonatkozó szerződését;

Diósy Ignác fia Lajos szerződését tűzifa szállításra vonatkozólag;

Ausländer S. czég képviselőjében Engel Jakabbal kötött szerződést a szabó munkákra vonatkozólag.

A Zöldfa fogadó alatti 1-ső számú bolt-helyiséget J u n g Ferencznek adják ki, de csak 3 évre.

Báss János községi iskolaszéki eljárót a nyugdíj-jogosultak közé felvették.

Dr. Szöllösi Ernő orvosi oklevelét meghirdették.

A tanács pótlólag még betervezteti a S a f r á d ház értékesítésére vonatkozó jelentést. Az építési szándékolt bazárok bérbeadása az árlejtés alkalmával nem sikerült s más módon való értékesítésről kell gondoskodni.

B e c z k a y Lajos a szépészeti és közlekedési szakbizottságnak adná ki a kérdést. Felelevenítette azt a régi tervet, hogy Apácza-utczáról a Safrad-házon keresztül a Bazár szorossal parallel futó utca nyitassék.

S a l F e r e n c z már rég meghaladott álláspontnak tartja a Beczkay utczanyitási tervét. Ez nagyon elhibázott dolog lenne. Nem a Fő-utczát kell mindenáron favorizálni, de a körutakat, a hol a város fejlődni fog. Sztaroveczky-utczát.

K u n y h ó s s y János diszes vendéglőt, kávéházat vagy más hasznos hajtó épületet kellene a Safradház helyére emelni.

Az ügyet azzal adták vissza a városi tanácsnak, hogy a Safradház értékesítésére nézve tegyen javaslatot.

Ezzel a közgyűlés véget ért.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

- Január 16. Felolvasás a v.-velencei Népkörben.
 » 17. Földessyné védnöksége alatti gyermek-bál.
 » 24. A nagyvárad kath. kör matinéja.
 Február 10. A »Szabadság« sajtópere.
 » 17. Bittner Ferencz sajtópere Szügyi József ellen.

* **Uj kanonok.** Király ő Felsége N é g e r Agoston pápai apát-plébánost a veszprémi székes káptalanba mester-kanonokká nevezte ki.

* **A muzeumi könyvtár gyarapodása.** A Juricskay család nagylelkűségéből a muzeum becses történeti könyvtára körülbelül kétszáz kötetnyivel gyarapodott; a többek közt Muratosi Pez Mabrillon stb. nagyszabású és rendkívül értékes gyűjteményes munkáival. Az értékes ajándékot dr. Némethy Gyula segédőr tegnap szállította a muzeum helyiségébe, mely így napról napra szűkebb lesz a nagylelkű adományokkal oly szépen gyarapodó gyűjteményeknek.

* **Agrárius felolvasások a vidéken.** A gazdasági kérdések ismeretének terjesztése terén indított üdvös mozgalmat országszerte fogékonyan veszik át a gazdasági egyesületek. A n y i t r a m e g y e i gazdasági egyesület, melynél többoldalú tevékenységet ez idő szerint egyik vidéki egyesület sem fejt ki, e hó 16-án szombaton felolvasást rendez, a melyen S z é c h e n y i Imre gróf a bimetalizmusról, R u b i n e k Gyula a szabadverseny és a közép-birtok pusztulásáról fog értekezni. Azt hisszük ez lesz az első alkalom, melynél az arany és ezüst harcza vidéki egyesületeink körében szóba kerül, de bizonyosan tudjuk, hogy nem ez lesz az utolsó. A nyitrai példa vonz másokat is. Az egyesület szombati főolvasó ülését már legközelebb újabb vidéki agrárfelolvasások fogják követni. Így február első felében a Frigyes királyi herceg védnöksége alatt működő p o z s o n y m e g y e i gazdasági kaszinó tart ily felolvasást, melyen értesülésünk szerint maga K á r o l y i Sándor gróf, a gazdaszövetség elnöke fog előadást tartani valamely aktuális gazdasági kérdéstről. Ezt a b a r s m e g y e i gazdasági egyesület februári felolvasása fogja követni Léván. Főolvasást terveznek a f e l v i d é k i gazdasági egyesületek körében is. Üdvös volna, ha a különböző vidéki gazdasági egyesületek szorgalmasan rendeznék ezeket az agrárius vándorfelolvasásokat, melyek alkalmasak arra, hogy a gazdaközönsséggel megismertessük saját baját, melyet eddig csak érzett, de orvos-szereit nem ismerte. A gazdakörökben mindenütt élénk az érdeklődés ez agrár összejövetelek iránt, melyekre gazdasági szakírók és politikai notabilitások számosan rándulnak le Budapestről. És hol marad az ország egyik legnagyobb megyéjének, B i h a r m e g y é n e k gazdasági egylete.

* **A törvényszéki palota építése.** A nagyvárad kir. törvényszék palotájának építését, tudvalevőleg akként tervezték, hogy előbb, a folyó évben a telek hátsó részére, a József-utczán levő kertben építik fel a palota egy részét s mikor azzal teljesen elkészültek, a törvényszék átköltözik a mostani helyiségből az új épületbe s a jelenlegi épületet széthányják és kiépítik a Széchenyi-tér felőli homlok-részt. A vállalkozó azonban gyorsabban óhajtja most a palota kiépítését s egyszerre akarja az egészet építeni. Megbizottja Janicsék József tegnap beadványt intézett Nagyvárad városához, a melyben kéri a várost, hogy a palota építésének tartamára engedje át a törvényszék használatára a régi reáliskola és a nagytelekiczai fiúiskola épületét. A város azonban aligha mehet bele ilyen dologba, mivel a fiúiskola épületére a városnak is szüksége van.

* **Ő Szentsege kitüntetésé magyar iparosnak.** XIII. Leo pápa ő Szentsege G o t t e r m a y e r Nándor budapesti könyvkötő mestert a

polgári életben és az ipar terén szerzett érdemei elismerésül a *Szilveszter* pápa nevét viselő rend lovagjának nevezte ki.

* **A v-velencei iskola kibővítése.** A v-velencei községi fiú iskolánál már évek hosszú sora óta három osztály van egyesítve. Természetes, hogy az ilyen dolog épen nincs előnyére az oktatásnak s a tanító munkáját is megnehezeti. Az iskolaszék előterjesztésére a város elrendelte, hogy az iskolaépületet a szükséges tantermekkel és mellékhelyiségekkel kibővítették. A mérnöki hivatal már elkészítette a terveket.

* **Mikor a felhivatalosnál nincsenek otthon.** A felhivatalosak mostanság furcsább kuriózumokat írnak össze. Csak a napokban írták, hogy Wlassicsot Goluchowszki kihallgatáson fogadták. Mintha bizony princípálása volna a külügyminiszter a magyar kultuszminiszternek! A »Nemzet« mai számában két újabb csodabogárra akadunk. Egyik helyen horvát országgyűlésről beszél (talán csak nem komolyan?) másutt meg azt írja hogy Dániel csetinjei metropolita temetésénél a biborokok (!!) és dandárnokok négyenkint állottak őrt a koporsó mellett! Ennyi mulatságos tévedés egy azon számában mégis csak sok! Meghibbant felhivatalosainkat ajánljuk »Borsszem Jankó« szíves figyelmébe és jóindulatába!

* **Elhunyt százados.** A nagyváradi házi ezred tisztikarának, egyik derék, köztiszteletben álló tagját ragadta el körünkől a halál. U n t e r r e i n e r Lőrincz rövid, de kinos szenvedés után meghalt. A tisztikar gyászjelentést adott ki a mélyen megrendítő halál esetről. A derék katonatiszt, nemcsak a barátai, hanem a polgárság körében is általános népszerűségnek örvendett, mindenki ismerte barátságos modoráról s ezáltal a társadalom közkedveltségű tagja lett. Temetése óriási részvét mellett tegnap ment végbe a nagyváradi katona-korházból. A 37-ik gyalogezred, a honvédség és huszárság tisztikara teljes számmal megjelent, egy század katonaságot is kirukkoltattak s így vitték ki zeneszó mellett az olasz közsírkerthez, hol átadták az enyészetnek. A temetést L é k y Kornél kíséretű katona-lelkész végezte. A díszes koszorúkkal borított egyszerű fakoporsót hat tüzér ló által vontatott gyászkocsin vitték ki a temetőbe. A polgárság nagy számmal volt képviselve.

* **Alkotmányosdi Bikácsen.** Minapi hírnökön nagyot fordított a keddi nap. Az alkotmányos magyar hazában, hol alkotmányos uton választanak népképviselőket, hol a községek autonómiáját választott előjárás gyakorolja s hol a községi jegyzők választásával a képviselő testület van megbízva, mely jegyzők legtöbb esetben a szolgabírók alázasatos szolgálói, — ebben az alkotmányos magyar hazában egy főszolgabíró nem restel lóhátra ülni, bejárni olyan községet is, mely felé vezető uton hivataloskodása alatt sohasem járt, hogy most kerteskedjék egy jelölt mellett, Erre már a bikácsai és nyárszegi pórnép is eltája a száját — bár ezt csak a tartalmas üvegek előtt szokta megtenni — s bámulva szemléli, hogy jutott községük a főszolgabíró ur oly forrón érdeklődő kegyébe. A töprengésük közepette pedig oda-jutnak, hogy inkább lemondanak eddigi jelöltjükről s megválasztják a szolgabíró ur jelöltjét K o v á c s o t, semhogy a Pán vagy Domnu szolgabírónak ellenszegüljenek, a ki majd — persze alkotmányos joguk gyakorlása után — a képviselőtestület tagjainak 1897. évi adóit is kifizeti.

* **Bali ülés.** A »Jurista bál« intéző és rendező bizottság tagjait van szerencsém a f. hó. 17-én d. e. 11 órakor a Biharmegyei kaszinóban tartandó értekezletre tisztelettel meghívni. Dr. Várady Zsigmond r. b. elnök.

* **Lesz még jég?** Azt mondják a Városligeten, hogy — igenis lesz! Tegnap reggel még rajta jártak, mind a két oldal jegén. Tehát az első 3—4 fokos fagynál, újra megkezdik a hízalást. A nappalok hosszabodásával d. e.

11 és d. u. 2 óra közötti időben fog a koresolyázás szünetelni. Ez idő alatt a pálya meglágyul, de azontul ismét keményen kitart. Az állandó jegyek tulajdonosai a széles (északi) oldalon koresolyázhatnak. A Körös felőli (keskeny) oldal jegét pedig, a jégvermek számára hízalják s a legtöbbet ígérőnek oda adják.

* **Lueger javulófélben.** A több napon át kritikus helyzetben hánykódó beteg bécsi alpolgármesterről ma végre kedvezőbb hírek érkeznek. Állapotában olyan javulás mutatkozik, hogy az invalidus népszónok időnkint már az ágyat is elhagyhatja. Végleges felépülése most már csak napok kérdése.

* **Kersch Ferencz távozása.** Az esztergomi egyházmegye az ottani bazilikánál megüresedett székesegyházi karmesteri állásra a múlt hónapban pályázatot hirdetett. E fontos és szépen dotált állásra 36-an adták be pályázatukat, közöttük bel- és külföldi híres zenei kapacitások, zenetanárok stb. A terminus tegnap járt le és mint ma Esztergomból telegrafon jelentik, a pályázók közül *egyhangulag Kersch Ferencz* helybeli székesegyházi karmestert választotta meg a káptalan. Mig egyrészt örvendünk a kiváló zenei tehetség sikerének s a kitüntetéshez szívből gratulálunk, másrészt fájdalommal kell konstatálnunk, hogy Kersch távozásával társadalmunk, fejlődő zenei életünk és az egyházi műzene igen nagy szakértőt és egy ambíciózus karmestert veszít benne; a ki az esztergomi egyházmegyének is bizonyára derék és méltó »regens chori«-ja lesz. Újabb szerepköréhez mi is kívánunk lapunk nevében sok szerencsét!

* **Halálozás.** Egy derék matróna haláláról értesültünk: F e j é r Emília tegnapelőtt elhunyt. Temetése ma, szombaton délelőtt fél 11 órakor lesz. A családi gyászjelentés a következő: Harai Fejér Gábor és neje, Fejér Imre és neje és gyermekei: Zoltán és Attila, néhai Fejér Sándor gyermekei: Ilona és Ida, néhai Fejér Frigyes gyermekei: Erzsébet, Berta és Paula; néhai Fejér Elek gyermekei: Katinka és Etelka, özv. noticzi Thurzó Cyrusné és gyermekei: Béla és Ilona, Tikos Sándor és neje s gyermekök Lujza a számos rokonság nevében fájdalmas szívvel tudatják szeretett testvérök illetve nagynénjüknek Harai Fejér Emília n a k életének 76-ik évében, folyó hó 14-én reggel 5 órakor végelegyengülésben történt gyászos elhunytát. A megboldogultnak földi maradványai folyó hó 16-án d. e. 1/2 11 órakor fognak Szent-János-utca 440-ik számú háznál a róm kath. anyaszentegyház szertartása szerint beszenteltetni s az olasz sírkerthben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szentmise-áldozat pedig folyó hó 18-án d. e. 10 órakor fog az olasz róm. kath. plébánia templomban az egek Urának bemutatattatni. Nagyvárád, 1897. január hó 15-én. Az örök világosság fényeskedjék neki!

* **Pórujárt tanár.** Veszprémben Novotny E. főgymnáziumi tanár fizikai kísérletezés közben szerencsétlenül járt. Egy gázcső felrobbant és a tanár arcán és kezein súlyos égési sebeket ejtett.

* **Mi marad öregségére.** Érdekes epizódot említ Tenkéről levelezőnk. Az ottani járásbírósnál egy ingatlan átadási perben a bíró előtt nem volt kellőleg tisztázva a kérdés s azért behívta a feleket. Megjelent egy hatalmas termetű, egyenes tartású öreg ember: Togyika János kocsubai lakos. A tárgyalás során kitűnt, hogy az illető 100 éves, de azért nem akarja 79 éves vejének adni a vagyont. Csak szabadkozott az öreg s végre is kitört belőle:

— Nem adom a vagyonomat még átál, mert nem akarom, hogy öreg napjaimra koldusbotra szoruljak. — Ugy látszik, az öreg még nincsen megelégedve 100 évvel.

* **A kifogásolt Jókai.** A nagy nótapórnek, melyben K o n t i József, a legdallamasabb magyar operettek szerzője és K á l d y Gyula, a Magyar Királyi Opera igazgatója állanak szemben, mint ellenfelek, egy új felvonása követke-

zik. A pór tudvalevőleg egy nóta körül forog, amelynek szerzőségét Konti magának vindikálja. Az első bíróság Kontinak adott igazat s ezzel azt lehetett volna hinni, hogy a nótaháborúnak vége is lesz. Káldy Gyula azonban megfelebbezte az ítéletet s a királyi ítélő tábla feloldva az elsőbíróság ítéletét, J ó k a i Mór-nak, mint nótaszakértőnek a kihallgatását rendelte el. A koszorus regényíró január 15-ikére idézték meg a bíróság elébe, a hol, ha kell, énekelve is be fogja bizonyítani, hogy Káldynak van igaza. A koszorus regényíró ugyanis már korábban egy tárczát írt a nótapórról s ebben a tárczában Káldy Gyula mellett foglalt állást s kifejtette, hogy a nóta olyan szabad jószág, amelyet az ember ott fog el, ahol megcsipi s ha a kótához ért, rögtön le is kótáztatja. Szóval, hogy egy nótára niucs szellemi tulajdon. Konti József kifogásolni akarja Jókai kihallgatását, mint az olyan szakértőt, aki nyilvánosan elmondta már a véleményét és így preokkupálva van. Az Eleven ördög szerzője erősen bizik benne, hogy megnyeri ezt a pórét, az egyetlen életében, amelyben eddig — felpere volt.

* **A visszacáfolt Miss Ward.** Miss Ward tegnapelőtt valótlanságnak jelentette azt a hírt, hogy a berlini Wintergarten mulatóhelyhez akarna énekesnőnek szerződni. A berlini »Kleines Journal« című újság most alaposan visszacáfolja Rigó Jancsi utitársát, a mennyiben felszólít mindenkit, a ki a dolog érdekel, hogy tegyen látogatást a szerkesztőségben, a hol megvannak mindama levelek s táviratok, a melyek a nevezett orfeum igazgatója s Miss Ward közt a szerződésre vonatkozólag váltattak. A sajtó ugylátszik mégis csak felült a kalandos hölgynek s ugyancsak csinálta neki a potya-reklámot, a melyet valószínűleg jól fog értékesíteni. Önagysága különben tegnap a cigányával elhagyta Budapestet.

* **Fogás.** Ella: Oh Béla, azt mondotta édes atyám, hogy nem szabad egymást többé látnunk.

Béla: Jól van Eiluskám, hát akkor eloltjuk ezt a lámpát.

* **A halott pofonja.** A »La Mannana« című spanyol újság egy sajtóságos utóhangot közöl »Salier« nevű német gőzös elsüllyedéséhez. Nehány nap előtt egy falusi paraszt nem messze azon helytől, hol a hajó elsüllyedt, egy hullát pillantott meg a hullámok hátán ide-oda hanyatva. Látva, hogy az ár a holttestet a partok felé ragadja, érte ment a vízbe és szárazra hozta azt. Első dolga volt persze a vízbefultnak zsebeit kikutatni. A mint azonban azokban turkálva a tetemet megmozdította, megmerevedett jobb karjának mozgató izmait valahogy megnyomta, minek folytán ez mozgásba jött és hatalmas pofont mért a hullafosztogató arczárta. A paraszt erre rémülten ugrott fel a hullá mellől és eszeveszett futásnak eredve hazáig meg sem állt. Otthon első dolga volt ágyba feküdni s a kiállott izgalmaktól olyan beteg lett, hogy azóta a halállal vívódik.

* **Százéves szerelem.** Érdekes menyegzőről írnak mostanság az amerikai lapok. Kentuckya-állam egyik városában, Rockhouseban ugyanis egy bizonyos Sexton Vilmos, a ki jelenleg 103 éves, a napokban vezette oltárhoz 101 éves menyasszonyát, Prafts Vilmos özvegyét. Az esküvő után a »fiatal« pár sétakocsizást tett egy 83 esztendő előtt készült bazárban, aztán pedig lakására vonult, a mely a vőlegénynek ezelőtt 90 esztendővel épült házában van.

* **A remegő szultán.** A »Bontemporary Review«-ben egy török író, a ki úgy látszik bejáratos a Yıldiz-kioszkba, érdekes cikket írt a szultán életmódjáról. Abdul Hamidnak a szultán palotában, a háremben és egyéb kastélyaiiban körülbelül 50 dolgozó szobája van. Sohasem tudja senki, hogy melyikben tartózkodik. Gyakran szinte lopva hagyja el az egyik kastélyt és különféle rejtekajtókon át a másikba megy. A szobákat a legszigorubbán őrzi a palotaőrség. Azt sem tudja előre senki, hogy a szultán melyik palota hálószobájában közl, melyikben fog aludni. A hálószobákban, a melyeket vasajtók zárnak el, mindenféle rejtek-helyek vannak. Éjjelenként két óriási kutya őrködik annak a hálószobának az ajtaja előtt, melyben az örökké remegő szultán alszik.

* **A papirbuza ellen.** Mig a magyar agráriusok és merkantilisták a fölött török a fejüket vajjon mit kellene és lehetne a jogtalan spekuláció kiirtására tenni, azalatt Ch. W. Smith a Timesben arra a követelményre utal, hogy az ide vonalkozó rendszabályoknak föltétlenül nemzetközieseknek kell lenniök, a minthogy nemzetközi a játék, melyről szó van. Sorából megtudtuk azt is, hogy a szárazföldi kormányok körében mindinkább utat tör az a meggyőződés, hogy e tárgyban egy nemzetközi értekezletet kell egybehívni, a mit Jasper More parlamenti tag Salisbury lordnak már 1895-ben indítványozott is. Egy magyar agráriushoz intézett levelében azt is kifejti Smith, hogy az angol kormány előreláthatólag mielőbb szintén erre az ösvényre fog lépni.

* **Gyermekésszel.** — Mamuskám, hány éves a bodri kutya?

— Hat éves.

— Hiszen akkor ikrek vagyunk.

* **A hulláégető kemence próbája.** Nagyvárad város intézményei ismét egy fontos közegészségügyi apparatussal szaporodtak. Mivel az állati hulla elásó tér már megtelt, a város egy Tamás János marosvásárhelyi állatorvos találmánya szerinti állati hulláégető kemenczét építtetett. A hulláégető már elkészült s ma, szombaton reggel 9 órakor tartják meg a próbát a városi hullatérén. A szakértők igen dicsérik a kemenczét s a közegészségügyre is fontosnak tartják.

* **Megvadult lovak.** Tegnap délután korona-utcán egy kis kocsiba fogott két ló valamitől megijedt és megvadult. A kocsit teljesen összetörték, a kocsis pedig leesett az úlésről s jobb czombján, a lórugás folytán súlyos sérüléseket szenvedett. A megvadult lovakat Kálvária-utcán fogták el.

* **A kérdések kérdése.** Apa (a leánya kérdéséhez;

— Barátom ha elveszi a leányomat, az egy ideális házasság lesz. Csupa poézis!...

Kérdő: És mennyi lesz kérem a vele járó próza?!

* **A ravasz cukrászinas.** A kis János a tegnapi napig békén keverte a habot, cukrozta a tortát és formázta a sok édes süteményt nagy Páris városának egyik cukrászdájában. Akkor egy számlát adott át neki a gazdája, amely alá már jó eleve oda írta, hogy: köszönettel felvettem — és elküldte inkasszálni. Történetesen egy éjjeli mulatóhelyé volt ez a kifizetendő számla, valami 500 korona összegben. Mikor a kis János elvégezte ott a dolgát, már esteledett és a fényes teremben már gyülekeztek a rendes vendégek: czifra ruhás, tornyas kalapu és csalogató szemű kokottok. A cukrászinasnak megszedült a feje láttokra, urnak érezte magát a zsebében lévő idegen pénzzel és így nem is lehet valami nagyon csodálkozni azon, hogy a hazamenetel helyett — ott maradt a czifra ruhás és csalogató szemű hölgyek között.

A gazdája e közben várta, de hiába várta. Sem az este, sem az éjjel, de sőt még másnap reggel sem érkezett meg a kis János, csupán a levele, amely is, nem mindennapos logikájával — hangzott ekképpen.

Kedves gazduram!

Ön talán már nyugtalanodik is miattam. Ne féljen nincsen semmi bajom, egészséges vagyok, amit önnek is őszintén kívánok.

Ama bizonyos ötszáz koronát megtartom magamnak — de ne ijedjen meg, csak kölcsönképpen. Ez nem lopás. Rövid idő múlva ugyanis örökölni fogok és akkor kifizetem önnek ezt a kis tartozásomat, mert én nem vagyok ám tolvaj.

Fogadja nagyrabecslésem kifejezését.

János.

Bármilyen logikus volt is a kis János — a gazdája nem osztotta véleményét és följelentette őt a rendőrségnél. És a ravasz cukrászinasnak meg kell majd most fizetni érte, még mielőtt örökölné.

* **Közveszélyes egyének.** Bármint iparkodik is a nagyváradai rendőrség, megfizetési városunkat a szeméttől, sehogy sem sikerül, — ami természetesen valami. Ha ma kitolonczol-

nak 20 csavargót, bizonyos, hogy holnap már legalább tíz vissza-szökik közülök. Hogy ezen is, amennyire csak lehet segítve legyen. Ifj. Rimler Károly főkapitány gyakori razzitát rendelt el, hogy ne tudjanak nyugodni, a gyönyörű mákvirágok. Az éjjel harmincz közveszélyes egyént fogtak el s folytatni fogják három napig az éjjeli őrzásokat, melyeknek minden bizonyal, nagy eredménye lesz, a város nyugalmanak megóvására.

* **Állatkertben.** Bácsi: Látod, mily haragos az oroszlan? Mert már várja az etetést.

Bandi: A papa is ordít, ha az ebéd nem készül el idejére.

* **Rendőrök mint boltőrök.** A »budapesti boltőrség« egyet tudvalevőleg azt kérte a rendőrségtől, hogy rendeljen ki egy bizonyos számú rendőrt boltőri szolgálatra. Rudnay Béla főkapitány a kérelmet helyesnek és üdvösnek találta és elrendelte, hogy egyelőre 12 rendőr teljesítsen boltőri szolgálatot. A boltőri szolgálat ideje november, december és januárban esti 8 órától reggel 7 óráig; — február, márczius és októberben este 8 órától reggel 6 óráig; — április, augusztus és szeptemberben este 9 órától reggel 5-ig; — május, június és júliusban este 9 órától reggel 7 óráig. A »budapesti boltőrség« minden rendőr után ezért évenként 365 frtot és 60 frt ruhaátalányt fizet, vagyis a 12 rendőrért egy évre összesen 5100 frtot. A boltőri szolgálatot teljesítő rendőrök megkülömböztetésül karszalagot viselnek »Rendőrségi boltőr« fölirással és ezenkívül 1—12-ig menő számmal ércz jelvényt. A rendőrök boltőri szolgálatát január 15-én lépett életbe.

Ma . . . !

Azt hisszük, sokan epekedve várták, míg eljön ez a »ma.« Tehát vannak napok, különösen a fiatalság életében, melyekre nem lehet ráfogni, hogy olyan szürkék, olyan egyhangúak, éppen mint a többiek.

Ez a »ma« például, csupa ábránddal, zenével és piritó bókokkal lesz tele, a sima parketten, tánczra perdülnek a párok, andalító nóták akkordjai hangzanak fel, ez a »ma« tehát csakugyan nem olyan, mint a többi.

A jogász ifjúság a régi, kitartó kedvvel fog a mulatsághoz, nehogy csorba essék jó hírnevükön, — mert hiszen köztük vannak a legjobb tánczosok, ők tudják mondani a legártatlanabb bókokat, ezért tehát ügyelnek is a renoméra.

Végre elérkezett ez a »ma«, mely a jogászság diadal napja. Hány fiatal leánykának lesz ez az első bálja, hány szívbe vésődik örökre, az a néhány óra, mely oly határtalan kedvessé van téve, a fiatal szívekre legnagyobb hatással bíró részletekkel.

Régi szokás, hogy a felnőtt leányok, kik már elég erősök, hogy kirepüljenek az életbe, itt kezdik meg legelőször a mulatságot, erre következik aztán a bálók hosszú sorozata, melyeknek többnyire egy parányi karika gyűrű szokott az eredménye lenni.

Már mindenki készülődik, a varrónőktől hazakerülnek a fehér, kék és rózsaszín báli ruhák; — a frakkok rövid pályafutásra a szabó-műhelyekbe kerülnek, hogy csinosítson rajta egy kicsit a vasaló.

Dolga akad a kertészeknek is, gyártják a viruló csokrokat, melyeknél csak a viselőjük üdőbb. Pajzán életkedv költözik minden szívbe; — és ez alapítja meg tulajdonképpen a legnagyobb sikert.

A báli referens is készül javában, összeszedi az epiteton ornánsokat s majd a holnapi lapban közzéteszi a megszokott szavak közé: lezajlott, sikerült stb.

Tehát ma a jogász bálon találkozik az intelligencia s minden bizonynyal kellemesen fognak szórakozni.

Mi pedig ismétljük a mai napon oly sok helyen hangoztatott szálló igét:

»Hölgyeim, uraim, jó mulatságot!«

Zérus.

EGYESÜLETEK.

A betegsegélyző pénztár ülése. A nagyváradai kerületi betegsegélyző pénztár igazgatósága vasárnap, január hó 17-én délelőtt 10 órakor igazgatósági ülést tart, a pénztár kertutczai helyiségében.

Jóváhagyott alapszabályok. A t r e n c s é n - b a á n i katolikus kör alapszabályait a belügyminiszter a bemutatási záradékkal ellátta.

I R O D A L O M.

— **A Katolikus Szemle.** E rég kipróbált és tartalmas kath. folyóirat legújabb száma több aktuális és politikai vonatkozású cikket hoz. Ezen nagy alapossággal megírt cikkek sorából kiemelendők a: Parlamenti kérdések című *Mihályfy Ákos* dr.-tól, melyből lapunk mai számába is átvettünk egy részletet. Továbbá Zola hirhelt »Rómá«-jának bírálata dr. *Zoltványi Iréntől*. Igen időszerű *Érdúj helyi Menyhért* tanulmánya a magyarországi görög katolikusok a mohácsi vész előtti helyzetéről. A kritika ez rovatban pedig dr. *Karácsonyi János* Békésvármegye történetének ismertetése Hummer Nándortól. A többi magvas cikkek czimeit és szerzőit a következők: A haladás utja a világitás terén *Székely Károlytól*. Herceg Eszterházy Pál nádor: *Mohl* Adolf. Isten a legjobb tanu. Toledo legenda. Spanyolból fordítva *Kőrösi Albintól*. Eszter. Regény. I—X. Balkán. Ism. *Ecetovics János*. Caritas. Ism. *Fischer-Colbrie* Agost dr. Borovszky: Csanádmegye története. Ism. *Hummer Nándor*. Mártha napló Ism. i. — Időszaki Szemle. I—n. E folyóiratot a Szt. István-Társulat tagjai ingyen kapják. Nem tagok 5 forintért évente. Előfizetési pénzek a Szt. István-Társulat *titkári hivatalához* küldendők.

— **Agrár értesítő.** Ilyen czimen a magyar gazdaszövetség igazgató-tanácsa rendszeres közlönyt ad ki, melynek első száma ma jelent meg. A közlöny felügyelő-bizottsága — melynek tagjai *Károlyi Sándor* gróf, *Desewffy Aurél* gróf, *Bujanovich Sándor* és *Bernáth István* — a közlöny szerkesztésével *Bálint Imre* ismert közgazdasági író bizta meg, kinek neve kétségtelenül biztosíték arra, hogy a közlöny betölti célját.

U J V A S U T I M E N E T R E N D.

Érvényes 1896. október 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.

Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8³⁰ regg., 2³⁰ éjjel, személyvonat 11³⁰ d. e., 2³⁰ d. u., 11³⁰ éjjel.

Kolozsvár felé gyorsvonat 7³⁰ este, 2³⁰ éjjel, vegyesvonat 1³⁰ d. u., személyv. 3³⁰ délután, 2³⁰ éjjel.

Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10³⁰ d. e., 4³⁰ d. u., vegyesvonat 7³⁰ este.

Belényes-Vaskóh* felé vegyesvonat 4³⁰ reggel, 1³⁰ d. u.

Érmihályfalva felé vegyesvonat 6³⁰ r., 4³⁰ d. u.

Óst-Kót-Gyoma felé személyvonat 7 r., vegyesvonat 1³⁰ d. u.

* Ezen vonatokkal lehet a Félix-fürdőbe és vissza közlekedni.

Vonat érkezik Nagyváradra.

Budapest-Püspökiadány felől gyorsvonat 7³⁰ este, 2³⁰ éjjel, személyvonat 7³⁰ reggel, 3³⁰ d. u., 1³⁰ éjjel.

Kolozsvár felől gyorsvonat 2³⁰ éjjel, 8³⁰ reggel, személyvonat 10³⁰ éjjel, 11³⁰ d. e. vegyesvonat 8 reggel.

Arad-Szeged-Csaba felől vegyesvonat 8³⁰ r., személyvonat 9³⁰ d. e., 5³⁰ d. u.

Vaskóh-Belényes* felől vegyesvonat 11³⁰ d. e. 9³⁰ este.

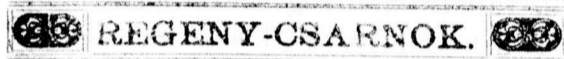
Érmihályfalva felől vegyesvonat 8³⁰ r., 9³⁰ este.

Gyoma-Kót-Óst felől vegyesvonat 10³⁰ d. e. személyvonat 8 este.

Igazságszolgáltatás.

Hivatalos hatalommal való visszaélés vádja miatt állott tegnap a törvényszék előtt **B a r c s a** Sándor nagyváradi rendőr. Ugyanis **D é n e s** Sándor állomási fűtő kissé bepityizált és ezért nem akarták felvenni a vonatra. Mikor ez ellenszegült, előhívták **B a r c s á t**. Evvel aztán összeveszték, sőt tettelegességre is került a dolog. A vége az lett, hogy a rendőr ugyan csak meggyomrozta **D é n e s t**, miért ez utóbbi feljelentette őt a hatóságnál. A tegnap megtartott végtárgyalás alkalmával, tekintetbe véve a számos enyhítő körülményt, **B a r c s a** Sándort hivatalos hatalommal való visszaélés miatt 7 frt pénzbírságra és hivatalvesztésre ítélték.

Lengyelek magyar földön. A múlt év októberében történt, hogy a galicziai markti kerülethez tartozó Sramóc közszékből egy csomó lengyel paraszt betört a szomszédos magyar területre és az eperjesi gör. kath. püspökség földjéről elhajtották a marhákat és néhány pásztorombert jól elverték. Egy héttel később újra átlépték a határt, de pórul jártak, mert egyszerre csendőrök vették őket körül és tizenötöt letartóztattak közülük. A löseai kir. törvényszék tegnap tartotta meg a végtárgyalást és a lengyeleket magánosok ellen elkövetett erőszakoskodás miatt vontta felelősségre. A bíróság szabadon bocsátotta valamennyi vádlottat, mert a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vette büntetésüket.

Jón, rosszon túl.

(Uri morál.)

HERBERT M. után Dr. MARGITAI.

— Kár, hogy a szép fiatal teremtés annyira a tüdővész benyomását teszi az emberre, — véle Am Ring asszony tettetett szánakozással. Az ilyen földöntul, angyalszerű szépségek ritkán maradnak meg.

Am Ring asszony Andy beteges félelmére s idegenkedésére spekulál, melyet a betegek láttára érez. Hanem ezuttal rosszul.

— Eh, mit! — szól Andy nevetve, a kicsi olyan egészséges, mint te vagy én. Ugy nevetni, egy tréfálkozni, úgy tekinteni csak egészséges teremtés tud. Egészséges annak a szíve, semmi álnokság nincs abban, amit mindenkinek szívből kívánok.

Am Ring asszony egyáltalán nem akarja a czélzásokat nyugtázni; a lehető legédesebben mosolyogva folytatja:

Férfiak soha nem ítélnének biztosan helyesen a nőkről, a régi igazság! Tapasztalataim szerint a fiatal hölgynek van egy sokatmondó fájdalmas vonása, szája körül mindenestre többen ment keresztül mint gondold.

— Lehetséges! mond Andy kurtán. Ugyan ki kerülhetné el a fájdalmas tapasztalatokat? Igen ha, rokonaink nem volnának!

Szegény Andyt rettenetes nehéz dolog kezelni, — gondolja magában Am Ring asszony s a kis csoport nyomasztó csöndbe süllyed.

Andy már évek óta álmatlanságban szenved s IV. Henrinkkel fölkiálthatna:

— Sleep, gentle sleep, how have I frightened thee? Egész éjszakákon hányja veti magát saját küldőddel beárnyalt, parfümös ágán. Rendkívül csudálkozik ilyenkor, emlékezete éles volt a fölött, holott napközben mindent elfeled.

Éjszakánként emlékezése azon ingerlő őszinteségű barátainkhoz hasonlít akik szent kötelességüknek tartják keletlen igazságokat mondani nálunk. Kipakolja az emlékezet ködfátyolkép vető eszközeit s az élet legelevenebb színeiben, kézzelfogható plasztikával vet egyes jeleneteket Andy életéből a falra, épen azokat, amelyeket legkevésbé óhajt látni s álnok hamissággal multja épen azon gyöngéit idézi vissza, melyek miatt legjobban szégyenkezik.

Először is saját becses distingváltság személyiségét varázsolja elé, abban az alakban, amelyben ezalatt 15 évvel először mutatta magát Meránban. Teringetét, — hogy nézett akkor

utána minden asszony, minden leány! Az előkelők ép úgy mint az a fajta a szépnemnek, melyről némely urak azt tartják, hogy csupán az ő szórakoztatásukra teremték. Hogy hajlongott akkor mindenki a gróf ur előtt! Mert Andy elég gyöngye volt akkortájt Jonzha gróf név alatt iratkozni be az idegenek könyvébe. Nagyon sokszor mondták már neki, hogy arisztokratikus kinézése van. Annyira bántotta őt annak idején, hogy gazdagsága daczára sem vették be az arisztokrata körökbe, hogy nem állhatta már tovább — itt távol hazájától akarta legalább egy ideig adni a gróft. Azonban hiúsága kielégítése s társadalmi sikere daczára is utálatos, megbélyegző érzés volt hamis zászló alatt vitorlázni. Nagy színész talentum kellett volna hozzá, de azt Andy csak nagyon mérsékelt arányokban bírta s így az egész dolog kolosszális szellemi erőfeszítésnek bizonyult, amely épen nem fizette ki magát.

Hanem legborzasztóbb volt a játék vége. Mikor a gyötrő emlékezet ezeket a jeleneteket kezdte nagy élethűséggel festegetni, Andy föluggrott s morphiummal vetett véget e kísértetnek.

Ma éjjel se tud aludni; agyában a legtarthatóbbképezetek és gondolatok kergetik egymást.

— Igazán ostobaság, — feddi magát a filozófáló század gyermeke — régmúlt idő eseményeinek ilyen következményeket tulajdonítani. Új, erős emberré kell lennem. Ugyan miért is lennék pesszimista, miért tegyen egy ifjúsági bűnöm a boldogságra mindörökké képtelenné?

Egy intelligens, nemes, szép asszony talán még leginkább adhatna tartalmat és értéket életének. És az emlékezet egy időre szabadon ereszti Divora urat, ki most egy csábító édes álomnak adja át magát, amely álom persze a levegőben függ s egyelőre a valóságban semmi alapja sincs. És mégis, az aranyhaj csillog, sugárzanak előtte a szép komoly tiszta női szemek s az öregedő agglegény szívében gyors, szenvedélyes, örült vágy gyulad lángra.

III.

Andy másnap fölkészül, hogy fényképező eszközeivel Bozenbe ránduljon. De Márfa is ráköti magát.

— Én is szeretnék elmenni! Kedves, drága bácsikám, — vidd magaddal Máriádat! Hiszen még segítségemre is lehetek!

Andy tehát, aki sohasem gyöngébb, mint valamely gombba szekánt napja után, egy, rezignációval teljes sóhaj kíséretében igent mond s elviseli a szép hegyi utazás közben, a fölpipezett Márfa éretlen, szünni nem akaró fecsegését, minden jelentékenyebb reakció nélkül. Márfa észre se veszi, hogy Andy bosszus, mert hiszen kivált tőle, feleletet nem is igen vár. Hogy is venné észre? Andy egy csomó színes fotografiát is vesz néki.

Egy gyümölcsvételnél sajátos jelenet fejlődik ki. Az öreg kofa, fürkésző okos szeméit Andyra függeszti s hízog alázatossággal megszólal:

— Méltóságos gróf ur hát mégis elhatározta magát, hogy Meránba jön? Nem tetszik rám emlékezni? Waller Pep vagyok, akkortájt szobalány voltam a János főherceg hotelben. Istenem, micsoda éjszaka volt az, mikor fáklyákkal keresték a kisasszonyt.

Márfa hegyezi füleit, de Andy úgy tesz, mintha nem értené az asszonyt; még azt se várja, hogy visszaadja, elvonja Márfát a kofától. Ha Márfának jobb megfigyelő képessége volna, láthatná, hogy Andy milyen halovány. Így azonban csak annyit mond.

— No látod Andy bácsi, mennyire igazam van? Olyan arisztokratikus képed van hogy no!

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Császka itthon.

Budapest, január 15. (Saj. tud. táv.) Császka a György kalocsai érsek ma az osztrák fővárosból a főrendiház tárgyalásaira Budapestre érkezett.

Zichy Nándor gróf mentelmi ügye.

Budapest, január 15. (Saját tud. táv.) A zsolnai kir. járásbíró hatóság elleni erőszak címén, melyet a gróf egy népgyűlés alkalmával követett el tudtán és akaratán kívül úgy, hogy a szolgabírói rendeletet a nagy távolság miatt nem hallotta, vádat emelt gr. Zichy Nándor ellen és mentelmi jogának felfüggesztését kérte a főrendiháztól. A főrendiház mentelmi bizottsága ma tárgyalta ezt az ügyet gr. Szapáry István elnökletével. Előadó Latinovics Gábor volt, kinek indítványára a megkeresést azon indokolással utasították el, hogy mivel a megkereséshez csatolt iratokból egyedül és kizárólag csak az tűnik ki, hogy Rakovszky István orsz. képviselő követte el a hatóság elleni erőszakot, a mely vád gróf Zichy Nándorra egyáltalán nem vonatkozik, Rakovszky István mentelmi jogának felfüggesztése iránt folyamodjék a képviselőházhoz.

Igazolt mandátumok.

Budapest, jan. 15. (Saját tud. táv.) A képviselőház bíráló bizottságaiban ma újra két kifogásolt képviselői megbízó sorsa felett döntöttek s mindkettőt végleg igazolták. Ezek a: gr. Korniss Ferenc tiszalöki és Holló Lajos félegyházi mandátumai.

Megczáfolt tárgyalások.

Budapest, jan. 15. (Saját tud. táv.) Spanyolországnak az Egyesült-Államokkal Kuba felől folytatott tárgyalásait megczáfolják. Canovas spanyol miniszterelnök tagadja, hogy Kuba szigetén közelebről reformokat szándékozna életbeléptetni.

A czár körútja Európában.

Budapest, január 15. (Saj. tud. táv.) A czár a nyárára egy körutat tervez a Kontinensen Egymásután sorba veszi Konstantinápolyt, Athént, Rómát s Párison át Londonba megy. Ezen utazásnak minden valószínűség szerint politikai tendenciája van, mert már a tavaly is tett a czár Európában egy ehhez hasonló körutazást

Merénylő vagy örült?

Budapest, jan. 15. (Saját tud. táv.) Madridból távirják: Tegnap egy ember azzal a kijelentéssel, hogy a régens királynét látni akarja, a királyi palotába akart nyomulni, azonban letartóztatták. Neve Francisco Balas. Fegyvereket nem találtak nála.

Kréta mozog.

Budapest, jan. 15. (Saj. tud. táv.) Athénbe távirat ment Krétából, mely szerint a szigeten a forrongás újból kiütött és több helyen gyilkosságok követettek el. Az izgatottság mindkét részre nagy. A török parasztok a megerősített városok falai mögé menekültek. Athén utcáin az éjjel kiáltványokat ragasztottak ki, melyeken az ifju törökpártot felszólítják, hogy csatlakozzanak a görögökhöz.

KÖZGAZDASÁG.

Nagyvárad — Csaba fitija. Ezuttal nem egyházi kérdéstről van szó, hanem a selyemtenyészés ügyéről. A »Függetlenség« folyó évi január 13-iki száma közli: »Selyemtenyészés

telep Békés-Csabán. A kormány Békés-Csabán állami selyemtenyésző telepet épített ennek az évnek a folyamán. A telepen lesz selyemgubó raktár, fojtó kemence, petekészítő és gubó-beváltó helyiség és minden szükséges felszerelés. Az építkezés költsége **n e g y v e n e z e r** forint lesz. A selyemtenyésző telep felállításával azt akarják elérni, hogy a selyemtenyésztés az Alföldön is nagyobb lendületet vegyen. — Eszerint Nagyvárád ma holnap elszalasztja a központ előnyeit. Pedig, hogy Nagyvárádon igen szép kedvezményeket tett az országos selyemtenyésztési hivatal, mutatja az, hogy az első éven beváltó hivatal, petekészítést rendezett be s mintegy 200 darabra menő felszerelést küldött ide. Jövő éven már Biharmegye nagyrésze Csabához lesz beosztva s ha nem mozdolódunk, a beváltó állomást is elveszítik. Egy raktár és egy befojtó kemence jelentékeny forgalmat adott volna dohánygyár után esengő, de azt szintén nem nyerő városunknak; jelentékeny keresetet, szükségét szenvedő szegényeinknek. No! majd felébredünk a jövő században!

Terménytőzsde.

Budapest, jan. 15.

B u z a ősze, bácskai	6.75
• ősze, északi	4.55
• október-novemberre, bácskai	8. —
• okt.-nov.-re északi	6.20
R o z s ősze bácskai	3.50
R o z s ősze, északi	3. —
T e n g e r i, okt.-nov.-re, bácskai	5.60
• okt.-nov.-re, északi	5.34
R e p c s e október-novemberre, bácskai	6.87
• okt.-nov.-re, északi	3.88

Bécs, jan. 15.

B u z a tiszai	8.95-0. —
• bántái	8.50-0. —
• bácskai	8.70-0. —
• szokványáru ősze	0. —-0. —
B u z a szokványáru tavaszra	7.35-0. —
R o z s tiszavidéki	3.95-0. —
• szokványáru ősze	6.25-0. —
• szokványáru tavaszra	6.43-0. —
T e n g e r i magyar	6.55-0. —

Hivatalos arfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. jan. 15-én.

Magyar aranyáraderék 4 $\frac{1}{2}$	121.75
Magyar koronáraderék	99.50
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 $\frac{1}{2}$	123.50
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 $\frac{1}{2}$	101.50
Magyar helyi vasúti államkötvény 1878-ból	120.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4 $\frac{1}{2}$	97.50
Italmérsi jog megváltási kötvény	100.50
Horvát-szlávon földterhermentesítési kötvény	98.25
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	152. —
Tiszasszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	139.50
Osztrák járadék papírban	101.60
Osztrák járadék ezüstben	101.70

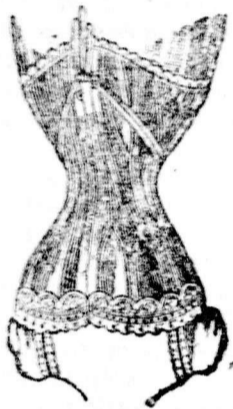
Osztrák járadék aranyban	122. —
Tsztrák korona járadék	100.75
1850. osztrák államsorsjegyek	145.50
Osztrák magyar bankrészvény	952. —
Magyar hitelbank részvény	414.25
Osztrák hitelintézeti részvény	375.40
Osztrák-magyar államvasúti részvény	364.25
20 frankos arany (Napoléondor)	9.51
Német birodalmi márka	58.72 $\frac{1}{2}$
London vista	119.90
Páris vista	47.52 $\frac{1}{2}$
20 márkás arany	11.75

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Az általam feltalált

Gummi Matine fűzőt a m. k. miniszterium szabadalmazta.

Továbbá a n. é. közönség tudomására hozom, miszerint legújabbán fűző-gyárammal kapcsolatosan egy

különleges paplan-gyárat

létesítettem, mely új vállalatommal igyekezni fogok, úgy mint eddig fűző gyártmányaimmal a n. é. közönség nagybecsű megelégedését kiérdemelni, gyors és legjutányosabb árak előre biztosítva.

teljes tisztelettel

Rózenzweig Róza.

314-6-10

Nem szédelgés — hanem hatóságilag engedélyezett végeladás.

Üzlet feloszlata s miatt

Bémer-téren, Poynár házban levő

STERN LAJOS divatkereskedésében

VÉGELADÁS

310-10-10

t a r t a t i k.

Női-, férfi- és gyermek-czipők, sárczipők, halina-csizmák, kamásnik kalapok és sapkák

fehérneműek, téli alsó ingek, harisnyák

kesztyűk, nyakkendők és mindennemű férfidivatszickek

rendkívül leszállított árakban

VÉGKIARUSITTATNAK.

E kedvező és ritka alkalomra felhívom a t. közönség figyelmét.

Feltűnő olcsó árak.

Szolid és pontos kiszolgálás.